

Katz Mózes És Felesége

Ezen a képen a feleségem látható, amint éppen meggyújtja a szombati gyertyákat. Az asztal mögött én ülök. A kép Huszton, a lakásunkban készült, 1989-ben. Vera nem a hagyományos zsidó nevelésben részesült. A Szovjetunióban született, ott is nőtt föl, szovjet iskolában tanult, és ezzel mindent elmondtam. Azért mégiscsak megtetszett nekem, és megkértem az édesanyját, hogy adjon hozzám feleségül. Hamarosan össze is házasodtunk. Szerettem volna, hogy tradicionális zsidó esküvőnk legyen Királyházán, ahogy kell, rabbival, hűpével, lakodalommal, hogy az esküvőnkön ott legyen minden zsidó Királyházáról. Pénzem volt elég, mert akkoriban kevés sofőr volt, és jó fizetést kaptunk. De Vera anyja azt mondta, hogy sem ő, sem Vera nem jön el Királyházára megesküdni, és hogy Huszton kell megrendezni az esküvőt. Úgyhogy nem is tartottunk akkor esküvőt, csak bejegyeztettük magunkat az anyakönyvi hivatalban. Vera hozzám költözött. Majd aztán három hónap múlva mégiscsak megtartottuk a zsidó esküvőt Királyházán. A szertartást egy rabbi vezette Szvaljanából, akit a húgom beszélt rá, hogy utazzon ide. Ünnepi asztalt csináltunk, minden zsidót meghívtunk, aki Királyházán élt, meg persze a rokonokat is. Miután összeházasodtunk, Vera is elkezdett járni szombatonként meg a zsidó ünnepeken a zsinagógába, Királyházán, péntekenként pedig gyertyát gyújtott otthon. Otthon megtartottuk a zsidó ünnepeket, betartottuk a kásrutot, nálunk még most is van hétköznapi kóser edénykészlet. És van húsvéti edénykészlet is, amelyet a padláson tárolunk. Az asszonyok megtanították Verát a hagyományos zsidó ételek elkészítésére és a szombati bárhesz sütésére. Egy kicsit a feleségem is megbarátkozott a számomra annyira megszokott életformával. 1956-ban a feleségemmel átköltöztünk Husztra. Ott volt az ipari kombinát, ahol dolgoztam. Adtak lakást, egy kis kertes házikót. Egyszobás ház volt, konyhával és verandával. Apránként hozzáépítettem még egy szobát, berendeztem a házat. A kertben pedig gyümölcsfákat ültettem és szőlőt. Mára ez a szőlő akkorára nőtt, hogy betéríti az egész udvart, mint egy tető. Miután átköltöztünk Husztra, a feleségemmel eljártunk a zsinagógába. A huszti zsinagóga volt az egyetlen a Kárpátalján, amely még ezekben az években is működött, és nem zárták be, nem rombolták le. A huszti zsidók kiálltak mellette. A zsinagóga egy cipőgyár mellett volt. A helyi hatalmasok úgy döntöttek, hogy átadják az egészet a gyárnak, lebontják a zsinagóga körüli kerítést, és ott csinálják meg a cipőgyár klubhelyiségét. De egy teljes napig védték a zsinagógát a nők, öregasszonyok kapával és baltával, és nem hagyták, hogy elvegyék tőlük a zsinagógát, kiálltak mellette. Ha férfiak védték volna, nem öregasszonyok, mindet letartóztatták

volna, és börtönbe vagy Szibériába küldték volna, de öregasszonyokra mégsem lehet kezet emelni. Ez a csodával határos módon megmentett zsinagóga mindvégig működött a szovjethatalom idején, és működik még ma is.